Mikko Korhonen
rahoitus- ja tarkastuspäällikkö
Suomen Metsäkeskus
(2443/00.07/2024)
11.10.2024

HE 115/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Lakiesityksessä esitetään valtion talouden säästöjen aikaansaamiseksi luopumista uuden metsätien tekemisen tuesta ja mahdollistetaan hakemusten käsittelyn lykkääminen käsiteltäväksi seuraavana vuonna sekä hakemusten hylkääminen, jos myöntämisvaltuutta tai määrärahaa ei ole käytettävissä.

Suomen metsäkeskuksen (jäljempänä Metsäkeskus) näkemyksen mukaan uuden metsätien tekemisen tuen rahoituksen lopettamisella ei ole merkittävää vaikutusta metsätalouteen. Yksittäisen maanomistajan tai tiekunnan kannalta tuki on ollut hyödyllinen, sillä esimerkiksi metsätien perusparannushankkeessa uuden tien osuudella on voitu lyhentää metsäkuljetusmatkaa tai parantaa alueen tieverkoston toimivuutta.

Uuden metsätien tekemisen työlajin poistaminen tuettavien työlajien joukosta ei tule lyhyellä tähtäimellä vähentämään Metsäkeskuksen hallinnollista työtä, sillä uusien metsäteiden hakemusten määrä on vuosittain ollut vähäinen. Lisäksi on huomioitava, että tukimuodon päättyessä vuoden 2025 alkuun mennessä on todennäköistä, että kysyntä päättyvälle uuden metsätien rakentamisen tuelle lisääntyy ja hankkeita tulee metsäkeskukseen hyväksyttäväksi aikaisempaa enemmän.

Menettelyt hakemusten käsittelyn lykkäämiseksi käsiteltäväksi seuraavana vuonna sekä hakemusten hylkääminen, jos myöntämisvaltuutta tai määrärahaa ei ole käytettävissä ovat Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan välttämättömiä toimenpiteitä hakemuskäsittelyn hallitsemiseksi.

Mikko Korhonen
rahoitus- ja tarkastuspäällikkö
Suomen Metsäkeskus
(2443/00.07/2024)
11.10.2024

Valtioneuvoston asetus metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Kannustejärjestelmälakiin esitettyjen muutosten vuoksi myös metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmästä annettua asetusta esitetään muutettavaksi.

Uuden metsätien tekemistä koskevien säännöksien poistamisen lisäksi on tarkoitus alentaa tukitasoa yhteishankkeina tai yhteismetsän hankkeina toteutettavista yksityistien perusparannushankkeista. Lisäksi taimikon ja nuoren metsän hoidon tukiehtoihin ja niiden yhteydessä kerättävän pienpuun tukiehtoihin esitetään muutoksia.

Metsäkeskus katsoo, että tukitason lasku yhteishankkeina tai yhteismetsän hankkeina toteutettavista yksityistien perusparannushankkeissa tulee vähentämään perusparannettavien teiden määrää ja valtion tukivarojen käyttöä. On huomattava, että metsätalouden uusi kannustejärjestelmä on tullut voimaan vuoden 2024 alussa ja uusien tiehankkeiden hyväksyntä on vasta käynnistymässä metsäkeskuksessa. Toistaiseksi ei siis ole vielä tietoa siitä, kuinka paljon nykyinen 70 % tukitaso olisi lisäämässä vuotuisia teiden perusparannushankkeita. Vielä ei myöskään voida arvioida, millainen vaikutus sillä kunnostustarpeisten teiden kokonaismäärään. Hyväkuntoiset tiet ovat edellytys ympärivuotiselle puunkorjuulle ja toimivalle metsätaloudelle.

Asetuksen siirtymäsäädöksen mukaisesti perusparannuksen pienempi tukitaso tulisi voimaan vuoden 2026 alussa. Koska Metka-tukilainsäädännön teiden hyväksyntä on vasta käynnistymässä Metsäkeskuksessa, on todennäköistä, että korkeampi tukitaso lisää tiehankkeita huomattavasti vuonna 2025. Tämä tulee lisäämään työmäärää Metsäkeskuksessa normaaliin tukivuoteen verrattuna.

Taimikon ja nuoren metsän hoidon tukiehtoihin ja niiden yhteydessä kerättävän pienpuun tukiehtoihin esitetään muutoksia. Taimikon ja nuoren metsänhoidon keskipituuden enimmäismäärä esitetään laskettavaksi nykyisestä yhdellä metrillä. Havupuumetsiköissä työn jälkeinen keskipituus saisi siten jatkossa olla enintään

11 metriä ja lehtipuumetsikössä enintään 14 metriä. Kohteilta kerättävän pienpuun tuki laskisi nykyisestä 300 eurosta 250 euroon.

Keskipituusrajan laskulla voidaan vaikuttaa tuettavan pienpuun määrään ja vähentää tukivarojen käyttöä. Havupuuvaltaisilla pienpuun keruun kohteilla on kuitenkin jo nykyisen 12 m:n keskipituusrajan noudattaminen ollut haastavaa, sillä keskipituuskriteerit ylittyvät näillä kohteilla usein. Keskipituuskriteerin laskeminen tulee korostamaan jatkossa tätä haastetta.

Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan valtion tukivarojen säästön aikaansaamiseksi olisi voinut olla hallinnollisesti selkeämpää luopua pienpuun keruun tukemisesta kokonaan. Tällöin olisi voitu mahdollisesti luopua taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon tukiehtojen muutoksista ja välttyä kahden eri tukiehtokauden hankkeiden valmistelulta ja hallinnoinnilta.

Mikko Korhonen

rahoitus ja tarkastuspäällikkö, Suomen metsäkeskus